

Kuva: Jari Ilmonen

Luonnehdinta

Huurresammallähteet on samankaltainen luontotyyppi kuin 'lähteet ja lähdesuot', mutta tähän luontotyyppiin luetaan lähteikköelinympäristöistä vain vaateliainta lajistoa ylläpitävät, kalkkivaikutteiset lähteiköt ja lähdesuot. Näitä lähteikköelinympäristöjä luonnehtivat huurresammalet (pohjan-, sirppi-, siro-, isohuurresammal) ja/tai kalkkilähdesammal. Toisin kuin Manner-Euroopassa, kalkin saostuminen on Suomessa erittäin harvinaista, mutta Suomessa huurresammallähteet esiintyvät pääasiassa kalkkipitoisen maa- ja kallioperän alueilla. Esiintymät ovat tavallisesti pienialaisia yksittäisiä avolähteitä tai tihkupintoja, mutta myös useampien lähteiden, tihkupintojen sekä lähdenorojen ja -purojen yhdistelmiä esiintyy.

Luontotyypin luonnontilaisuuden kannalta keskeisiä piirteitä ovat lähteikön ja lähdesuon rakenteellinen koskemattomuus (ei esim. vedenottorakenteita, ojituksia, ajouria, hakkuita), lähdevaikutteisen kasvillisuuden vallitsevuus, lähteikköä ympäröivän puuston luonnontilaisuus, vesitalouden häiriintymättömyys (pohjaveden korkeus, virtaama), luontainen veden laatu ja pienilmaston häiriöttömyys (lämpö- ja valaistusolot).

Levinneisyys

Luontotyyppi on varsin vähälukuinen ja sen esiintyminen painottuu kalkkivaikutteisen kallio- ja maaperän alueille, etenkin niin sanotulle Lapin kolmion alueelle Tornion, Kemin ja Rovaniemen seuduille sekä Kuusamosta Metsä-Lapin länsiosiin sijoittuvalle alueelle. Myös Kilpisjärvellä on esiintymien keskittymä. Erityisesti Lounais-Suomesta ja Ahvenanmaalta esiintymät ovat pitkälti hävinneet ihmistoiminnan seurauksena.

Nykytila ja uhkatekijät

Huurresammallähteikköjen tila on heikentynyt eniten maan etelä- ja keskiosissa. Niitä ovat tuhonneet ja jäljellä olevien vesitaloutta ja pienilmastoa heikentäneet metsien ja soiden ojitukset, hakkuut ja maanmuokkaukset, pohjaveden otto, pellonraivaus, purojen perkaukset, maa-ainesten otto ja rakentaminen. Tulevaisuudessa myös kaivoshankkeet voivat uhata luontotyypin esiintymiä, koska kaivosteollisuuden mielenkiinto kohdistuu usein samanlaisiin kallioperän ominaisuuksiin, jotka tuottavat kalkkivaikutteisia pohjavesiä. Myös kauempana esiintymästä tehty maankäyttö ja pohjavedenotto voi vaikuttaa luontotyypin vesitalouteen ja veden laatuun.

Jäljellä olevista huurresammallähteistä varsin suuri osa sijaitsee suojelualueilla ja niitä pyritään turvaamaan myös metsä- ja vesilain säädöksin ja metsänhoitosuosituksilla. Paikoin ennallistaminen on parantanut esiintymien tilaa. Luontotyypin suojelutason arvioidaan paranevan tulevaisuudessa.